

ΕΤΟΣ 54ον

12 Φεβρουαρίου 2006

ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 7 (2750)

ΤΟ ΚΑΚΟ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΘΗ

«ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι τῶ ἁμαρτωλῶ»

Δύο χαρακτηριστικούς τύπους ἀνθρώπων παρουσιάζει ὁ εὐαγγελιστής Λουκᾶς στήν περικοπή πού ἔγινε γνωστή ἀπό τίς ἰδιότητες δύο ἀνθρώπων: τοῦ τελῶνη καί τοῦ φαρισαίου. Ἀποτελοῦν τοὺς δύο ἀντίθετους πόλους τῆς κοινωνίας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὁ φαρισαῖος εἶναι ὁ εὐσεβῆς καί δίκαιος στά μάτια τῶν ἀνθρώπων. Ἕνας «καλὸς χριστιανός» μέ τά σημερινά δεδομένα. Ὁ τελῶνης ἀντίθετα στή συνείδηση ὀθλῆς τῆς κοινωνίας εἶναι ὁ ἔσχατος τῶν ἁμαρτωλῶν.

Ἡ περικοπή ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ὀθλῶν τῶν ἐποχῶν· πρὸς αὐτοὺς πού θεωροῦν τὸν ἑαυτό τους θρησκευτικά αὐτάρκη καί φτασμένο στήν ἀρετή, ἐνῶ ἀντίθετα κυριεύονται ἀπὸ τὸ κακὸ καί τὰ πάθη. Ὁ φαρισαῖος ἀποτελεῖ χαρακτηριστικό παράδειγμα ἀνθρώπου, πού διακατέχεται ἀπὸ μιὰ βαθιὰ ἀπελπισία, ἐξαιτίας τῆς ἀδυναμίας του νά ξεπεράσει προσωπικά πάθη καί ἀδυναμίες.

Τὰ πάθη καί ἡ αἰτία τους

Τὰ πάθη δέν ἀνήκουν στή φύση τῶν ἀνθρώπων ἀλλὰ ἀποτελοῦν παρά φύση κατστάσεις. Εἶναι ἀρρώστιες τῆς ψυχῆς. Ὅταν ὅμως χρονίζουν στόν ἄνθρωπο, γίνονται δεύτερη φύση του καί δέν ἀπομακρύνονται. Ἀκόμα καί ὅταν ὁ ἄνθρωπος μετανοεῖ καί δέχεται τὴ χάρις τοῦ Θεοῦ, δέν ἀπαλλῆσσεται διαμιάς ἀπὸ τὰ πάθη του· χρειάζεται νά ἀφιερῶσει χρόνο γιὰ τὴν καταπολέμησή τους.

Τὰ πάθη δέν ταυτίζονται μέ τίς ἁμαρτίες. Πάθη εἶναι οἱ ἁμαρτωλῆς κατστάσεις τῆς ψυχῆς, πού ἐνεργοποιοῦνται μέ τίς ἁμαρτίες. Εἶναι ὅμως δυνατό νά ὑπάρχουν πάθη καί νά παραμένουν κρυφά, γιατί δέ δόθηκαν ἀφορμές νά ἐνεργοποιηθοῦν μέ συγκεκριμένες ἁμαρτίες. Καί τὰ πάθη αὐτὰ εἶναι περισσότερο ἐπικίνδυνα, γιατί μένουν ἀπαράτηρητα καί δέν καταπολεμοῦνται.

Πρωταρχικὴ αἰτία τῶν παθῶν εἶναι ἡ ἄγνοια τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴ σκοτίζει τὸ νοῦ τοῦ ἀνθρώπου καί τὸν προσηλῶνει στίς αἰσθήσεις. Μέ αὐτὸ τὸν τρόπο μοιλύνεται ὀλόκληρη ἡ ψυχὴ· ἀνατρέπεται ἡ ὁμαλὴ λειτουργία της καί δημιουργοῦνται τὰ πάθη. Ὁ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Λουκ. ιη´ 10-14)

Ταπείνωση και δικαίωση

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερόν προσεύξασθαι· ὁ εἰς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος Τελώνης. Ὁ Φαρισαῖος σταθεῖς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσήχετο· Ὁ Θεὸς εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ εἰμι ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ Τελώνης. Νηστεύω δις τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. Καὶ ὁ Τελώνης μακρόθεν ἐστῶς, οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐλπίσαι, ἀλλ´ ἔτυπεν εἰς τὸ στήθος αὐτοῦ, λέγων· Ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. Λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ ἐκεῖνος. Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.

φαρισαῖος στήν πραγματικότητα δέν πίστευε στό Θεό, γιατί δέν εἶχε ποτέ του γεύση τοῦ Θεοῦ· ἀγνοοῦσε τό Θεό γιατί δέν τόν ἀναζήτησε. Ἀντίθετα ὁ τελώνης, ἐνώ ζοῦσε μία ζωή τυπικά μακριά ἀπό τό Θεό, δέ διακατέχονταν ἀπό τήν ἄγνοια τοῦ Θεοῦ, γιατί τόν ἀναζήτησε παρακαλῶντας τον νά τόν ἐλεήσει.

Ἡ μντέρα τῶν παθῶν

Ὁ φαρισαῖος δέν πάει στό ναό γιά νά συναντήσῃ τό Θεό. Διακατεχόμενος ἀπό φιλαυτία, χρειάζεται ἕναν ἐπίσημο χῶρο γιά νά αὐτοπροβληθεῖ.

Ἡ φιλαυτία, ἡ ὁποία ἐκφράζεται στό πρόσωπο τοῦ φαρισαίου, γεννάει ὅλα τά ἀνθρώπινα κακά. Φιλαυτία εἶναι ἡ ἐμπαθής καί παράλογη φιλία τοῦ σώματος. Ἐξαιτίας τῆς οἱ ἄνθρωποι ὀδηγοῦνται στά πάθη καί γίνονται ἀνάρμοστοι, κατά τόν ἅγιο Διονύσιο Ἀρεοπαγίτη. Ἡ φιλαυτία καθιλιώνει τόν ἄνθρωπο στήν ἀγάπη τοῦ κόσμου καί τή δουλεία τῶν παθῶν.

Τά βασικά πάθη

Τά τρία βασικά πάθη, πού ξεκινοῦν ἀπό τή φιλαυτία καί ὀδηγοῦν σέ ὅλα τά ὑπόλοιπα, εἶναι ἡ γαστριμαργία, ἡ φιλαργυρία καί ἡ κενοδοξία.

Ἡ γαστριμαργία ἐβγαλε τόν ἄνθρωπο ἀπό τόν παράδεισο καί μέ αὐτήν ἄρχισε ἡ ἐμπαθής ζωή. Ἀπό τή γαστριμαργία γεννιέται ἡ πορνεία καί κάθε σαρκική ἀκαθαρσία. Ἰσχυρό ὄπλο γιά τήν καταπολέμησή τῆς εἶναι ἡ νηστεία· γι' αὐτό καί ἔχει κυρίαρχη θέση μέσα στήν περίοδο τοῦ τριωδίου.

Ἡ φιλαργυρία χαρακτηρίζεται ἀπό τόν ἀπόστολο Παῦλο ὡς ἡ ρίζα ὄλων τῶν κακῶν (Α' Τιμ. 6, 10). Ἀπό αὐτήν γεννιέται ἡ πλεονεξία, ἡ κλοπή, ἡ ἄρπαγή καί ὅλα τά παρόμοια. Ἡ φιλαργυρία σκοτίζει τό νοῦ τοῦ ἀνθρώπου καί ματαιώνει τή σωστή λειτουργία τοῦ λογικοῦ του. Γιά τό λόγο αὐτό, στό Τριώδιο προβάλλεται καί ἡ ἐλεημοσύνη ὡς τό ἀντίδοτο τῆς πλεονεξίας.

Ἡ κενοδοξία ἀποτελεῖ λεπτότατο πάθος, πού ὀδηγεῖ στήν ὑπερηφάνεια. Ὅπως μᾶς ἀποκαλύπτει ἡ περίπτωση τοῦ φαρισαίου, χαρακτηριστικό γνώρισμά τῆς εἶναι ὅτι συνδέεται εὐκολα μέ κάθε ἐνάρετο ἔργο καί ἐμφανίζεται μαζι μέ τίς ἀρετές. Κατα-

Μετάφραση τῆς Εὐαγγελικῆς περικοπῆς

Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν ἐξῆς παραβολὴν: «Δύο ἄνθρωποι ἀνέβηκαν εἰς τὸν ναόν, διὰ νὰ προσευχηθοῦν, ὁ ἓνας ἦτο Φαρισαῖος καὶ ὁ ἄλλος τελώνης. Ὁ Φαρισαῖος ἐστάθηκε καὶ ἔκανε τὴν ἐξῆς προσευχὴν ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἑαυτὸν του: “Θεέ, σέ εὐχαριστῶ, διότι δέν εἶμαι ὅπως οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοὶ ἢ ὅπως αὐτός ἐδῶ ὁ τελώνης. Νηστεύω δύο φορές τὴν ἐβδομάδα, δίνω τὸ δέκατον ἀπὸ ὅλα, ὅσα ἀποκτῶ”. Ὁ τελώνης ὅμως ἐστεκότανε μακριὰ καὶ δέν ἤθελε οὔτε τὰ μάτια του νὰ σηκῶσῃ εἰς τὸν οὐρανόν ἀλλὰ ἐκτυποῦσε τὸ στήθος του καὶ ἔλεγε, “**Θεέ, ἐλέησέ με τὸν ἁμαρτωλόν**”. Σὰς λέγω, ὅτι αὐτός κατέβηκε εἰς τὸ σπῆτι του δικαιωμένος ἀπὸ τὸν Θεόν παρά ὁ ἄλλος. Διότι ὅποιος ὑψώνει τὸν ἑαυτὸν του θά ταπεινωθῆ, καὶ ἐκεῖνος πού ταπεινώνει τὸν ἑαυτὸν του θά ὑψωθῆ».

(Ἐκ τῆς μεταφράσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης τῶν ἀειμνήστων καθηγ. Β. Βέλλη, Ἀρχιμ. Εὐ. Ἀντωνιάδου, Ἀμ. Ἀλιβιζάτου, Γερ. Κονιδάρη, Ἔκδ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ).

πολεμεῖται μὲ ἰδιαίτερη δυσκοιλία καὶ ἀποτελεῖ ἐμπόδιο γιὰ τὴν ἀρετὴ. Μοναδικὸ μέσο γιὰ τὴν καταπολέμησή της εἶναι ἡ ταπείνωση.

Καταπολέμηση τῶν παθῶν

Τὸ κακὸ φωλιάζει στὸν ἄνθρωπο μὲ τὰ πάθη. Καὶ ἡ καταπολέμησή του δέν εἶναι δυνατὴ, παρά μόνο μὲ τὴν καταπολέμηση τῶν παθῶν. Αὐτὴ ἀποτελεῖ κύριο μέλημα κάθε πιστοῦ στὴν καθημερινότητά του. Ὁ ὁσῖος Ἰσαάκ ὁ Σύρος παρομοιάζει τὰ πάθη μὲ σκυλιὰ πού συχνάζουν στὰ κρεοπωλεῖα. Μὲ μιά φωνὴ φεύγουν· ὅταν ὅμως παραμειθοῦν, ὀρμοῦν σάν τεράστια λιοντάρια.

Τὸ Τριῶδιο εἶναι ἡ κατεξοχὴν λειτουργικὴ περίοδος κατὰ τὴν ὁποία οἱ πιστοὶ καθιούμαστε σὲ πνευματικούς ἀγῶνες· ἰδιαίτερα, καθιούμαστε νὰ ἐπιδοθοῦμε στὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ κακοῦ καὶ τὴν καταπολέμηση τῶν παθῶν. Ἡ Ἐκκλησία, τοποθετώντας τὴν περικοπὴ τοῦ τελώνη καὶ τοῦ φαρισαίου στὴν ἀρχὴ τοῦ Τριωδίου, θέλει νὰ μᾶς προφυλάξῃ ἀπὸ τὴ φιλαυτία τοῦ φαρισαίου· αὐτὴ εἶναι δυνατό νὰ φωλιάζῃ σήμερα σὲ κάθε μέλος τῆς Ἐκκλησίας. Θέλει νὰ μᾶς προφυλάξῃ ἀπὸ τὴν κατάντια τοῦ φαρισαίου, πού κατὰ τὰ ἄλλα διέθετε ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ ἐνός εὐσεβοῦς ἀνθρώπου. Τέλος, νὰ μᾶς ὑπενθυμίσει ὅτι ἡ πνευματικὴ ζωὴ ἀρχίζει μὲ τὴν πάλη ἐναντίον τῶν παθῶν.

Ἀρχιμ. Γ. Χ.

12 Φεβρουαρίου 2006: ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΤΕΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ (ΙΣ΄ ΛΟΥΚΑ)
Μελετοῦ ἀρχιεπ. Ἀντιοχείας († 381), Ἀντωνίου (Β΄) Κων/πόλεως († 901), Χριστοῦ νεομάρτυρος τοῦ κηπουροῦ († 1748).

Ἦχος: α΄ – Ἐωθινόν: Α΄ – Ἀπόστολος: Β΄ Τιμ. γ΄ 10-15 – Εὐαγγέλιον: Λουκ. ιη΄ 10-14.

Ἡ ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ: 19 Φεβρουαρίου, Τοῦ Ἀσώτου (ΙΖ΄ Λουκά).

Ἀπόστολος: Α΄ Κορ. ζ΄ 12-20 – Εὐαγγέλιον: Λουκ. ιε΄ 11-32.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΣ

Η ΘΕΙΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ (Αρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χριστοδούλου).

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΘΕΙΑΣ ΜΕΤΑΛΗΨΕΩΣ (Ἐγκόλπιο). Κείμενο - Μετάφραση.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΜΕΤΑΛΗΨΕΩΣ μετά τοῦ Μικροῦ Ἀποδείπνου (ἐγκόλπιο, σέ πολυτελή ἔκδοση).

ΜΥΣΤΑΓΩΓΙΚΕΣ ΚΑΤΗΧΗΣΕΙΣ, τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἱεροσολύμων (Κατήχηση Μυσταγωγική Δ').

Η ΘΕΙΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ, Μυστήριον Μυστηρίων (Ἀρχιμ. Χριστοφόρου Σταυροπούλου).

***

ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΕΩΣ

ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΥΣΕΒΕΙΑ, Ἐκκλησιασμός, Ἐξομολόγηση, θεία Κοινωνία. Φυλλάδιο (Μητροπ. Θεσσαλονίκης Ἀνθίμου).

Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΟΙΑΣ (Ἀρχιμ. Χριστοφ. Σταυροπούλου).

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΕΩΣ, ὅπως βιώνεται στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Φυλλάδιο (Βασ. Μουστάκη ὕ).

***

ΕΚΛΕΚΤΑ ΠΑΤΕΡΙΚΑ – ΑΣΚΗΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΣΕ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΜΙΚΡΗ ΦΙΛΟΚΑΛΙΑ. Πατερικά φιλοκαλικά κείμενα, τόμος Α' (Ἀρχιμ. Εὐσεβίου).

ΜΙΚΡΗ ΦΙΛΟΚΑΛΙΑ. Πατερικά φιλοκαλικά κείμενα, τόμος Β' (Εὐαγγ. Γ. Καρακοβούνη).

Ο ΜΕΓΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ. Εἰσαγωγή, κείμενα, σχόλια (Καθηγ. Ἴλντσα Μουτσούλα, Κίμ. Παπαχριστόπουλου).

ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ: ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ καί ἄλλα κείμενα. Εἰσαγωγή, κείμενα, σχόλια (Καθηγ. Στυλ. Παπαδόπουλου, Βασ. Μουστάκη).

ΜΙΛΑΕΙ Ο ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ. Εἰσαγωγή, κείμενα, σχόλια (Καθηγ. Στυλ. Παπαδόπουλου καί ὁμάδας θεολόγων).

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ, ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ. Εἰσαγωγή, κείμενα, σχόλια (Πρωτοπρ. Δημ. Στανιλοάε, Ἰγν. Σακαλιῆ).

ΟΜΙΛΙΑ ΤΗΣ «ΦΩΝΗΣ ΚΥΡΙΟΥ»: 1) Κάθε Σάββατο καί ὥρα 6.00 μ.μ. γίνεται τό κήρυγμα τῆς «Φωνῆς Κυρίου», στόν Ἱ. Ναό Ἁγίας Εἰρήνης (ὁδ. Αἰόλου) Ἀθήνα. Προηγείται ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ, στήν ὁποία περιστασιακῶς θά χοροστατεῖ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος καί θά ὁμιλεῖ. 2) Κάθε Δευτέρα καί ὥρα 4.30 μ.μ. γίνεται τό κήρυγμα τῆς «Φωνῆς Κυρίου» στόν Ἱ. Προσκυνηματικό Ναό Ἁγίας Βαρβάρας στόν ὁμώνυμο Δῆμο Ἀττικῆς. Προηγείται ἡ Παράκληση τῆς Ἁγίας καί ὁμιλεῖ ἕνας ἀπό τοὺς Ἐφημερίους τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ.

«ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ», ἔβδομαδιαῖο φύλλο ὀρθοδόξου πίστεως καί ζωῆς τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος». Ἱαοῦ 1, 115 21 Ἀθήνα. Ἐκδότης - Διευθυντής: Ἐπίσκοπος Φαναρίου Ἀγαθόγγελος. Σύνταξη, τηλ. 210.7272.331. Διεκπεραίωση, τηλ. 210.7272.388. Ὑπό τῶν ἱερῶν ναῶν διανέμεται δωρεάν. Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ἡ «ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ» σ' ὅλο τόν κόσμο μέσω Διαδικτύου: www.apostoliki-diakonia.gr